

27.04.2022

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2021/963
Toplantı Tarihi/Sayısı : 7.4.2022/173
Karar Numarası : 2022/218
Başvuran : M. S.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : V. M. (... Gayrimenkul)
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuru bir taşınmazın kiralanması sürecinde cinsiyet temelinde ayrımcılık yapıldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuruda yer alan iddialar şu şekildedir:

a. Başvuran www.sahibinden.com adlı internet sitesi üzerinden kiralık daire aradığını,

b. Kiralamak istediği daireyi görmek için ilanda yer alan emlakçıyı telefonla arayıp ertesi güne randevu aldığı,

c. Ancak randevu günü emlakçının kendisini arayarak dairenin sadece kadınlara kiraya verileceğini belirttiğini iddia etmekte ve cinsiyet temelinde ayrımcılığa uğradığını ileri sürmektedir.

d. Başvuran, başvuruya konu kiralık dairenin ilanını ve anlık mesajlaşma uygulaması üzerinden dairenin sadece kadınlara kiralanmasının yasalara aykırı olduğu ve ayrımcı muameleye son verilmesi ifadelerine yer vererek emlakçıya gönderdiği kısa mesajın ekran görüntüsünü başvuru dilekçesine eklemiştir.

3. Muhataptan alınan yazılı görüş şu şekildedir:

a. İlgili kiralık dairenin sadece kadınlara kiralanması gibi hususun söz konusu olmadığını,

b. Başvuranın iddialarının aksine kira ve komisyon bedelinde anlaşamadıklarını,

c. Kiralık daire ile ilgilenen kimselerle kira ve komisyon bedelinde anlaşıldığı takdirde dairenin kiralanabileceğini,

d. İlgili ilanda sadece taşınmazın özelliklerinin belirtildiği ve ayrımcı ifadeler kullanılmadığını,

e. Başvuranın komisyon bedelini uygun bulmadığı için mevcut iddiaları ileri sürdüğünü ifade etmektedir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca muhataptan alınan cevap, görüşü alınmak üzere 25.11.2021 tarihinde başvurana iletilmiş ve yazılı görüşü talep edilmiştir. Başvuran yazılı görüş talebine herhangi bir yanıt vermemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasanın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şu şekildedir; "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) (Ek fıkra: 7/5/2010- 5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürllüer, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket

etmek zorundadırlar.”

6. 6701 sayılı Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesine göre:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.”

7. 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık türleri” başlıklı 4’üncü maddesinin 1’inci fıkrasında, ayrımcılık türleri “a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.” olarak sıralanmıştır.

8. 6701 sayılı Kanun’un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinde “Kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri ve bunlar tarafından yetkilendirilenler, taşınır ve taşınmazları kamuya açık bir şekilde sunarken bu malları edinmek veya kiralamak isteyenler ile bunlar hakkında bilgi almak isteyenler aleyhine, bunların kiralanması, kira akdinin şartlarının belirlenmesi, kira akdinin yenilenmesi veya sona erdirilmesi, satışı ve devri süreçlerinin hiçbirinde ayrımcılık yapamaz.” hükmü yer almaktadır.

9. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin 1’inci fıkrasının (g) bendinde Kurumun, “Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” le görevli olduğu düzenlenmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin 1’inci fıkrasında “Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.” hükmünü haizdir. Bu çerçevede, ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan M. S. tarafından yapılan başvuruya ilişkin ön inceleme neticesinde konunun, Kurumumuzca esas incelemesi yapılabilecek bir başvuru olarak değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

11. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. AİHS’nin 14’üncü maddesine göre; “Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.” Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (Willis/Birleşik Krallık B. No:36042/97, 11.06.2002, para. 48; Okpisz/Almanya B. No: 59140/00, 25.10.2005, para. 33.).

12. Ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinin kanıtlanması ayrımcılık, kendini açık ve kolayca tespit edilebilen bir şekilde göstermediğinden oldukça güçtür. AİHM bu açıdan “makul şüphe bırakmayacak” bir kanıt standardı kabul etmiştir. Mahkemeye göre kanıtlama yeterince güçlü, açık ve birbiriyle uyumlu çıkarsamalardan ya da yeterince çürütülememiş maddi olgulardan oluşabilecektir (Nachova ve

Diğerleri/Bulgaristan, B. No: 43577/98, 06.07.2005, para. 147.). AİHM, bir başvuranın farklı bir muameleye maruz kaldığını en azından "kanıt başlangıcı" olarak adlandırılabilir bazı kanıtlarla ortaya koyduğu durumda bu farklı muamelenin yapıp yapılmadığının ya da haklı olup olmadığının ispatlanmasının karşı tarafa ait olacağını belirtmektedir (Chassagnou ve Diğerleri/Fransa B. No: 25088/94, 29.04.1999, para. 91-92.).

13. AİHM, ayrımcılık iddiasında bulunan başvurunun kendisine farklı muamelede bulunulduğunu Mahkeme önünde göstermesi gerektiğini belirtmektedir. Ayrımcılığın Mahkeme önünde ispat edilmiş sayılması için başvuru tarafından ileri sürülen deliller ve somut olayın özelliklerinin muamelede farklılığın olduğuna ilişkin makul şüphenin ötesinde bir ispat oluşturması gerekir. Mahkeme'ye göre Sözleşme'nin gerektirdiği ispat standardı, makul şüphenin ötesindeki ispattır (Velikova/Bulgaristan, B. No: 41488/98, 18.05.2000, para. 92.).

14. Anayasa Mahkemesine göre ayrımcılık iddiasının ciddiye alınabilmesi için başvurunun kendisiyle benzer durumdaki başka kişilere yapılan muamele ile kendisine yapılan muamele arasında bir farklılığın bulunduğunu ve bu farklılığın meşru bir amaç olmaksızın ırk, renk, cinsiyet, din, dil vb. ayrımcı bir nedene dayandığını makul delillerle ortaya koyması gerekir (Devrim Evin, B. No: 2013/2069, 20.02.2014, para. 34.).

15. İspat yüküyle ilgili olarak, 6701 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinde de "Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir." hükmü yer almaktadır. Bu çerçevede Kuruma yapılan başvurularda muhatapın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi için ilk olarak başvuranın iddiasının gerçekliğine dair kuvvetli emareler ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması gerekmektedir.

16. Somut dosya kapsamında başvuran kiralamak istediği daireyi görmek için ilanda yer alan emlakçıyı aradığını, ertesi güne randevu aldığını fakat randevu günü emlakçı ile yaptığı telefon görüşmesinde dairenin sadece kadınlara kiraya verileceği bilgisinin verildiğini ifade etmektedir. Başvuran başvuru dilekçesine anlık mesajlaşma uygulaması üzerinden dairenin sadece kadınlara kiralanmasının yasalara aykırı olduğunu, ayrımcı muameleye son verilmesini belirterek emlakçıya gönderdiği fakat karşı tarafın cevabının bulunmadığı kısa mesajın ekran görüntüsünü eklemiştir. Ayrıca başvuruya konu kiralık dairenin ilanının ekran görüntüsünü de dilekçesinde sunmuştur. Söz konusu ilanda taşınmazın özellikleri belirtilmiş olup başka bir husus yer almamaktadır. Başvuranın cinsiyet temelinde ayrımcılık iddialarına ilişkin muhatap, dairenin sadece kadınlara kiralanması gibi bir durumun söz konusu olmadığını, ilanda da sadece taşınmazın özellikleri yer aldığı, başvuran ile kira ve komisyon bedelinde anlaşamadıkları için mevcut iddiaları ileri sürdüğünü ifade etmektedir.

17. Somut olay kapsamında başvuran maruz kaldığı ayrımcı muamelenin sonlandırılması talebini içeren kısa mesaj ekran görüntüsünü dilekçesinde sunsa da emlakçının cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağını ihlal ettiğine dair bir iletisi bulunmamaktadır. Bununla birlikte başvuranın dilekçesinde sunduğu kiralık dairenin ilanında sadece taşınmaz özellikleri yer alıp ayrımcılık içeren bir açıklama yer almamaktadır. Bu çerçevede başvuru dilekçesi bir bütün olarak incelendiğinde kısa mesaj ekran görüntüsü dışında somut belge sunmadığı ve iddialarının soyut ifadelerden öteye geçemediği değerlendirilmektedir.

18. Ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması durumunda karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir. Ancak başvuranın başvuru dilekçesi ve eklerinde sunduğu beyanlar iddia boyutunda kalmış ve karine oluşturan olgular veya kuvvetli emareler sunmamıştır. Sonuç olarak, başvuran ayrımcılık yasağından zarar gördüğüne ilişkin kuvvetli emareler ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koymadığından 6701

sayılı Kanun bağlamında cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlâl edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,
 2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
 3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,
- 07.04.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-onaylıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi